

cfu

centre for
undervisningsmidler

E-BØGER TIL DANSK

Denne folder viser et udvalg, af de mange e-bøger, som du kan booke på mitCFU.

Au Pair af Kim Fupz Aakeson og Sanne Munk

Irene drager fra hjembyen Ribe til Hellerup for at arbejde som au pair hos en rig familie. Her får hun indblik i en tilværelse, som hun altid har drømt om. Men en række oplevelser vender op og ned på drømmen, og Irene bliver nødt til at træffe et valg.

Pædagogisk note:

Letlæst roman til 1. g eller udskolingen om identitetsudvikling og kulturmøder mellem socialklasser, som lægger op til, at eleverne overvejer, hvor de "ægte" værdier ligger.

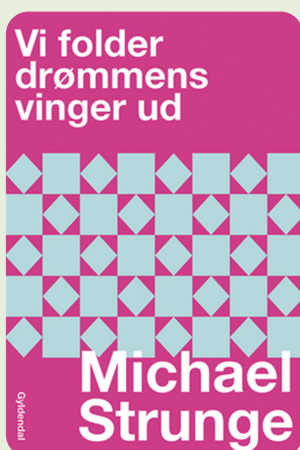
Lad eleverne arbejde systematisk med person- og miljøkarakteristik, og lad dem sammenligne tekstens fremstilling af au pair-pigers vilkår med en anden fiktionstekst ("The Unusual Suspects") og med virkeligheden.

Fokus i vejledningen:

- Tema: Personlig udvikling i identitet, socialt ansvar og seksualitet
- Systematisk person- og miljøkarakteristik
- Genrebevidsthed: Sammenligning af tekstens fremstilling af au pair-pigers vilkår med en anden fiktionstekst ("The Unusual Suspects") og med dokumentar - fakta- og fiktionskoder).

Vi folder drømmens faner ud af Michael Strunge

Digte, som udtrykker punk-generationens smerte og fortvivelse over, at byen og tilværelsen er blevet kold, syntetisk og kærlighedsløs.

Pædagogisk note:

"Vi folder drømmens faner ud" er Strunges 4. digtsamling, og den digtsamling der betragtes som hans anmeldergennembrud. Samlingen kredser om storbyen og samtiden. Han både frastødes, føler sig fremmedgjort og fascineres på en og samme tid af livet i storbyen. Hans oprørstrang, trangen til at skabe noget nyt kommer ud i nærmest manifest form i digtet "Revolution". Og samtidig oplever læseren også passager af dyb frustration og foragt som i "Plasticsolen", "Cancercola", "Coma" m.fl.

Samlingen kan læses som selvstændigt værk eventuelt med inddragelse af andre Strunge-tekster og eksternt materiale om Strunge (se Supplerende materialer).

Men samlingen kan også indgå i et lyrisk forløb med temaet "storby". Her vil det være nærliggende at se tilbage på 1920ernes ekspressive lyrikere som Emil Bønnelycke, Rudolf Broby-Johansen og Tom Kristensen.

Endelig er Strunge også en tidstypisk digter vokset ud af det sene 70er-miljø med punk, Bowie og etiketterne "No future" og "NÅ-generationen".

Brun mands byrde af Hassan Preisler

Han hører hjemme over alt, men føler sig ikke hjemme nogen steder. Han er fyldt med selvtillid, og samtidig meget usikker på både sig selv og det samfund han lever i. Velkommen til Hassan Preislers liv - og indløs en rørende og anderledes udviklingshistorie, hvor det moderne menneske og samfund sættes under lup.

Pædagogisk vejledning:

Hent en pædagogisk vejledning til gymnasiet: Et forløb på 7-8 moduler á 60 minutter til dansk A i 1. eller 2.g. med fokus på intertekstualitet, Goffmanns teorier, fakta- og fiktionskoder og danskfaglige begreber. Forløbet kan også afvikles virtuelt.

Hvis der skulle komme et menneske forbi af Thomas Korsgaard

På en gård langt ude på landet ved Skive bor Tue med sin familie. Da en lillesøster dør ved fødslen, synker hans mor ned i en depression. Faderen er forgældet og frustreret, og det går ind imellem ud over børnene. I skolen bliver der ikke grebet ind, selvom Tue nogle gange har et blåt øje, men han klarer sig på trods.

Pædagogisk vejledning:

Den pædagogiske vejledning til gymnasiale ungdomsuddannelser inspirerer til synkron, virtuel undervisning. Forløbet er rettet mod dansk A til 2 eller 3 g og varer 6-7 moduler á 60 minutter.

Kryds af i værk fra de seneste 5 år. Nedslag: autofiktion, socialkonstruktivisme, hermeneutik, minimalisme, relationsmodel.

Populærmusik fra Vittula af Mikael Niemi

En varm og humoristisk bog om Matti og venen Niila, der vokser op i det yderste Nordsverige i 1960'erne og 1970'erne og drømmer om at spille rockmusik.

Pædagogisk note:

Har man at gøre med et forholdsvis gammelt værk, eksisterer der utallige analyser og fortolkninger af dette på nettet. Som lærer kan man vælge at udnytte dette og angribe værket på en anderledes måde: at læse værket med en række forskellige analysemetoder: Strukturalistisk, biografisk, historisk, osv.

Vejledningen har desuden fokus på, at værket er oversat. Hvilke valg træffer man som oversætter? Eleverne arbejder aktivt med en sammenligning mellem svensk og dansk tekst.

Universets engle af Einar Már Guðmundsson

Psykologisk skildring af en skizofren ung mands ensomme tilværelse, hans lammende familietraumer, de få møder med lykken og hele hans oplevelse af virkeligheden som splintret og vanvittig.

Pædagogisk note:

Det var for denne roman, at Einar Már Guðmundsson modtog Nordisk Råds Litteraturpris. Her er det forfatterens egen skizofrene bror, som efter sin død fortæller sit liv.

Vejledning til gymnasiet har fokus på, hvordan eleverne skelner mellem gode og dårlige analyser/anmeldelser på nettet. De arbejder med magisk realisme, med citatteknik - og kan overveje, hvordan litteraturen kan fortælle en personlighedsforstyrrelse frem som blot en anden måde at se på verden.

Undervisningsformen er virtuel.

De af Helle Helle

Lolland i 1980'erne, med en 16-årig piges blik fortælles om hverdagen på gymnasiet og hjemme i lejligheden sammen med moren. Om alt det de kan dele, men også om morens sygdom og det, der ikke findes ord for.

Pædagogisk note:

Virtuel undervisning i et nutidigt værk - egnet til 2. og 3. g. Vejledningen lægger op til, at eleverne arbejder med litterær analyse og får en god indsigt i minimalisme og receptionsæstetik.

Undervisningsforslaget er tilrettelagt med fokus på struktur, relationer og udnyttelse af it - dvs. med tanke på virtuel klasseledelse.

Tine af Herman Bang

Krigen i Sønderjylland i 1864 danner baggrund for skildringen af en ung piges kærlighedstragedie.

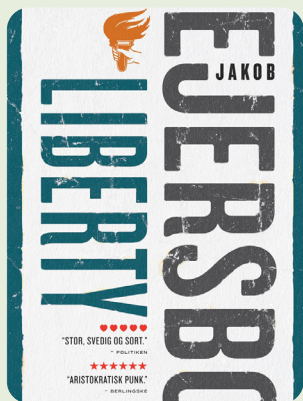
Pædagogisk note:

Der er udarbejdet et overlay til e-bogen. Overlayet vil i tilgangen til romanen følge de to tematiske hovedspor: kærlighed og krig, som de kommer til udtryk i forholdet mellem Tine og skovrider Berg og udviklingen i krigen.

Henvisningerne i overlayet er ikke udtømmende som tekstnedslag, men er tænkt som igangsættende henvisninger, der kræver en formidling fra lærerens side, gerne med denne pædagogiske vejledning som afsæt. Fx kan forløbsskitsen og spørgsmålene i den pædagogiske vejledning formidles til eleverne.

Liberty af Jakob Ejersbo

13-årige Christian kommer til Tanzania med sin far og bliver venner med den indfødte Marcus. Da han efter et ophold i Danmark vender tilbage for at realisere drømmen om et diskotek sammen med Marcus, får kulturforskellene fatale følger.

Pædagogisk note:

Denne roman er forsynet med indlagte spørgsmål ("overlay"), som man låner sammen med værket. Eleverne læser kun de indledende 37 sider i sin helhed og følger derefter et af 6 mulige læsespor, som er markeret med farve i teksten. Pointen er, at eleverne bevarer sit læseflow samtidig med, at de læser tekstnært.

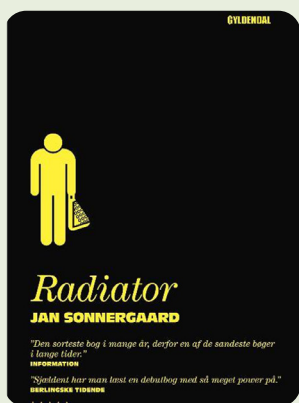
Man kan vælge at læse værket strengt postkolonialistisk, men denne vejledning ser på de eftervirkninger, som de hvides kolonisering har haft på Tanzania.

Jakob Ejersbos "Liberty" interesserer sig for alle parter medvirken i at opretholde det ulige forhold mellem sorte og hvide i Tanzania. Eleverne opfordres til fx at se på, hvordan sproget bruges til at karakterisere personerne: Lad eleverne give eksempler på den kulturelle og sociale identitet, sproget signalerer.

- Hvordan den sorte Marcus drømmer om at blive hvid og komme til Europa, og Christian vil være sort og en del af Afrika: Hvorfor har de denne længsel? Lad eleverne inddrage titlen.

- Hvordan postkolonialismen blomstrer i Tanzania: Hvordan udnytter de hvide de sorte i Tanzania? Adskiller skandinaverne sig fra andre europæere?

- Hvordan skandinavernes fortællinger om deres eget virke i Afrika konfronteres med den afrikanske virkelighed. Hvad kan eleverne fortælle om de sortes forestillinger om lighed?

Radiator af Jan Sonnergaard

Udadtil er der gang i den for disse 90'ernes unge mennesker, men indeni føler de sig tomme, og nogen dybere mening med tilværelsen kan de ikke finde.

Pædagogisk note:

"Radiator" er en samling af provokerende noveller, der kan læses som værk: Hent et forløb på 7 moduler á 60 minutter til dansk A i 2. eller 3. g med fokus på danskfaglige begreber og postmodernisme.

Forløbet lægger bl.a. op til, at eleverne udarbejder egne spørgsmål til teksten, laver en lydfil med deres fortolkning - og øver sig til mundtlig eksamen.

Nordkraft af Jakob Ejersbo

Fortælling fra narkomiljøet i Aalborg i første halvdel af halvfemserne, hvor en række skæbner følges på deres vej mod bunden.

Pædagogisk note:

Der er udarbejdet et overlay til e-bogen. Overlayet fastholder værkets 3-delning, således at man som udgangspunkt vil kunne opdele eleverne og lade dem arbejde med hver deres del, Junkiehunde 1990, Broen 1992 og Begravelse 1994. Analysen af de enkelte dele vil til en vis grad kunne stå alene, men intentionen med dette overlay er, at der arbejdes hen imod en samlet fortolkning og perspektivering.

Overlayets første opgaver er tænkt som fællesopgaver. Her skal der arbejdes med genre, fortællerforhold og tematik (ved det sidste arbejdes der ud fra elevernes forforståelse og umiddelbare læseoplevelse).

Analysen af de enkelte dele er bygget op om nogle centrale analytiske pejlemærker, nemlig miljø, personer og relationer. Vægtningen vil være forskellige del for del.

Henvisningerne i overlayet er ikke udtømmende som tekstnedslag, men er tænkt som igangsættende henvisninger

Dig og mig ved daggrø af Sanne Munk Jensen og Glenn Ringtved

Louise og Liam begår selvmord ved at springe ud fra Limfjordsbroen, lænket til hinanden med håndjern. Den alvidende fortæller er den afdøde Louise og gennem hende afdækkes forløbet.

Pædagogisk note:

Overlayet til de gymnasiale ungdomsuddannelser lægger op til, at eleverne arbejder hermeneutisk med forforståelse og revision af forforståelsen. Eleverne opdeles i 5 grupper, som arbejder med hver deres analyseelement, der er markeret i teksten.

Det forsømte forår af Hans Scherfig

Hvas satire over forholdene i et københavnsk gymnasium omkring 1920: åndssløvt terperi, uforstående, sadistiske lærere.

Pædagogisk note:

Værklæsning, remediering, karrierelæring og dokumentargenren i et forløb på 7 moduler til 2. g. Læs romanen i kombination med filmen, så eleverne kan reflektere over de valg, der træffes i forbindelse med en filmatisering. Hvordan viser man fx en persons tanker og overvejelser på film? Vejledningen tematiserer også den gode undervisning og elevernes fremtidsdrømme. Ved at have fokus på elevens handlingsmuligheder både i gymnasiet og i tiden bagefter kan man vinge "karrierelæring" af.

Inddrag dokumentaren "Herlufsholms hemmeligheder" og filmen "Ondskab", så de kommer omkring dagens skolekultur.

Det værste og det bedste af Søren Ulrik Thomsen

Digte om alt det i livet som er bedst og værst.

Pædagogisk note:

De 20 digte fra kan også fint bruges i gymnasiet til remediering. Søren Ulrik Thomsen gør regnskab over sit liv i "Det værste og det bedste". Det er noget tidligt for gymnasieeleverne at gøre det samme, men lad dem efter analysearbejdet prøve at fange hans særlige sprog: Lad dem skrive hver deres digt om grundskolen/første g/deres barndom i Thomsens stil. En anden mulighed er at lade dem sammenligne et af digtene med et udsnit af "Store Kongensgade 23" og lade dem definere, hvad der gør et digt til et digt.

Digte af Johannes V. Jensen

En genudgivelse af udgaven fra 1948, hvor Johannes V. Jensens fem digtsamlinger, Digte (1906), Aarstiderne (1923), Verdens Lys (1926), Den jydsk Blæst (1931) og Paaskebadet (1937) er suppleret med digte fra Aarets Højtider (1925).

Pædagogisk note:

Denne samling er yderst omfattende og indeholder som skrevet flere digtsamlinger. Så hvis man vil læse Jensen som værkklæsning kan en af samlingerne udvælges.

Man kan også lave et forfatterskabsforløb og kombinere udvalgte digte fra samlingen (ex de stærke centrallyriske digte "Interferens" og Paa Memphis Station" og/eller det ikoniske "gensyn-med-hjemstavnen-digt" Danmarks-sangen (bedre kendt som "Hvor smiler fager den danske Kyst") med Jensens kendteste roman "Kongens Fald" og udvalgte Himmerlandshistorier (begge udgivelser findes i e-bogssamlingen).

Endelig kan udvalgte af de tidlige digte fra samlingen indgå i et forløb om moderne lyrik.

Tilbage til unaturen af Rasmus Nikolajsen

Digte. Refleksioner over temaet mennesket i naturen og stærke sanseindtryk af solnedgange og ophold i det fri, hvor digtene er skrevet.

Pædagogisk note:

"Tilbage til unaturen" består af 14 digte betitlet med en steds- og tidsangivelse. Digtene får dermed en yderst konkret reference, og samtidig en vinkling der peger mod en personlig og situationsbestemt refleksion over naturoplevelsen.

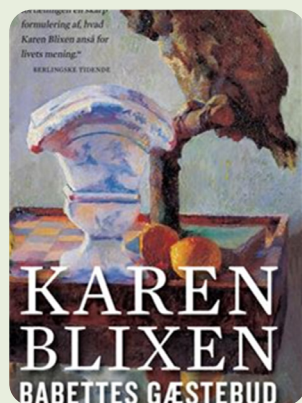
Digtsamlingens titel associerer til den lyriske undergenre "naturdigte". Men er samlingens digte naturdigte? En analyse af digtsamlingen ud fra den vinkel vil være yderst interessant.

I den forbindelse kan henvises til Erik Skyum-Nielsens artikel i dagbladet Information: "Traditionelt har det været sådan, at så snart en digter beskrev og besang naturen, kom digtet også altid til at handle om digteren selv. I den forstand fungerer naturen uundgåeligt som menneskets spejl". Hvis digtsamlingen består af "traditionelle naturdigte", hvad fortæller digteren så om sig selv og sin omverden? Og så kan man passende stille det samme spørgsmål, hvis den første konklusion er, at digtsamlingen ikke består af "naturdigte". I samme artikel opstiller Skyum en række spørgsmål, der vil være yderst relevante, at lægge ind over samlingens 14 digte.

Digtsamlingen kunne også indgå i et forløb, hvor man undersøger naturlyrikken, som den er kommet til udtryk gennem tiden - fra Kingo over Oehlenschläger, Bjørnvig, Eske Mathiesen m.m. fl. til Rasmus Nikolajsen. Derudover er digtsamlingen som så megen lyrik stærkt billedskabende, så et fællesfagligt samarbejde med billedkunst vil være oplagt.

Babettes Gæstebud af Karen Blixen

Babette, flygtning fra Frankrig, lever i 14 år som husholderske hos to aldrende provstedøtre i en lille norsk fjordby. En dag skaber hun ved hjælp af en lotterigevinst et vidunderligt måltid for menigheden.

Pædagogisk note:

Babette's Feast blev første gang trykt i Ladies Home Journal i 1950. Bogen udkom første gang på dansk under pseudonymet Isak Dinesen i 1952. Senere blev den genoversat af Karen Blixen selv og udgivet i novellesamlingen Skæbne-Anekdoter (1958). Babettes gæstebud blev filmatiseret af Gabriel Axel i 1987.

Udnyt de gode muligheder for remediering: Læs nogle scener i den originale engelske tekst og sammenlign med danske tekst, og lad eleverne overveje, hvad der sker, når man gendigter en tekst. Se derefter samme scener i filmen: Hvilke greb kræver mediet - er eleverne enige med fortolkningen? Hent en vejledning til dansk A på 3-4 moduler - og find yderligere inspiration i link-samlingen nedenfor.

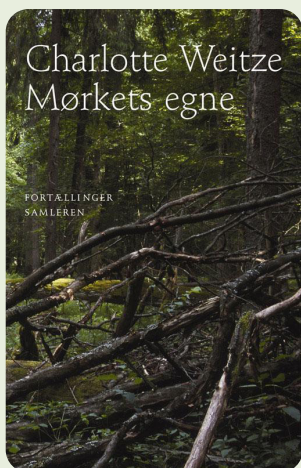

***Gud taler ud* af Jens Blenstrup**

En selvbiografisk roman, hvor der fortælles om tilværelsen i parcelhuset i Risskov ud fra sønnens synspunkt, med faderen, Gud, i en absolut hovedrolle, på godt og ondt.

Pædagogisk note:

Fokus i vejledningen er anvendelse af danskfaglige begreber til litterær analyse samt en diskussion af grænsefladen mellem litteratur/fiktion og virkelighed. Eleverne afslutter med at lave et talemanus med præsentation af teksten, således som det forventes til indledende del af mundtlig eksamen.

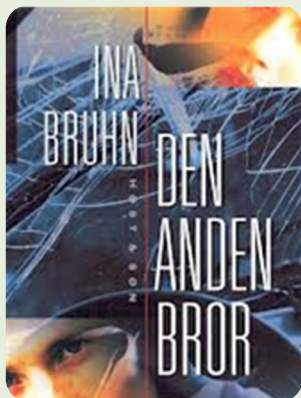

***Mørkets egne* af Charlotte Weitze**

Fortællinger, hvor der under tilsyneladende normale overflader skjuler sig noget mystisk og som regel foruroligende.

Pædagogisk note:

Til "De røde sko" kan du hente vejledning til både virtuel og analog undervisning. Målet med vejledningerne til "Skatten" og "De røde sko" er, at eleverne lærer litterær analyse samtidig med de træner det 21. århundredes kompetencer: (<http://info.21skills.dk/>). Derudover arbejder de med genrekendskab og intertekstualitet.

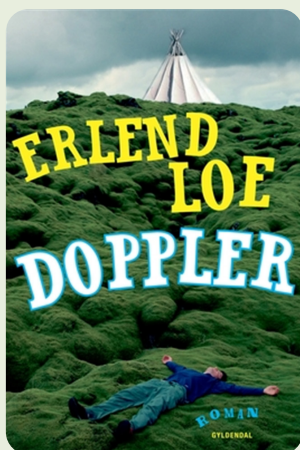
***Den anden bror* af Ina Bruhn**

Nanna, der går i gymnasiet, og Jens, der har været skibums nogle år, skiftes til at fortælle om sorgen og livet før og efter deres brors død ved en trafikulykke.

Pædagogisk note:

Letlæst roman, der er god til at træne virkningen af fortælletekniske greb som synsvinkelskift, fremstillingsformer, indirekte personkarakteristik, komposition. Hav fokus på fortælleren: Undersøg fx tekstens holdning til alkohol, rygning og brug af stoffer - hvad der gøres og siges i fuldskab - og lad klassen diskutere ungdomskultur og gruppepres.

Romanen kan indgå i forløb om identitet, sorgarbejde, venskab eller søskendeforhold.

Doppler af Erlend Loe

Doppler, som er en velfungerende borger, beslutter pludselig, at han må finde sig selv, opgiver job og ægteskab og flytter ud i skoven omkring Oslo for at finde sig selv, i selskab med en elgkalv og i pagt med naturen, mens han tænker over udviklingen i samfundet og hans eget ægteskab.

Pædagogisk note:

Dopplers liv tager en vending, da han falder på sin mountainbike. Fra da af vil han holde op med at være "flink" - det, den danske oversætter kalder "at være kompetent". Det norske ord er "flink" har mange nuancer: Man er dygtig, pligtopfyldende og gør, hvad der forventes af én hele livet igennem. Brug romanen til at have kombineret fokus på norsk, på oversættelser, på humor og på manderollen i litteraturen. Forløbet er på 4 lektioner og er rettet mod dansk A på gymnasiet.

Under vejrs med mig selv af Klaus Rifbjerg

Digte der følger et livsforløb fra undfangelse til voksenlivets borgerlige forpligtelser og undervejs bevæger sig fra det muntert charmerende til det pågående, frække og selvironiske.

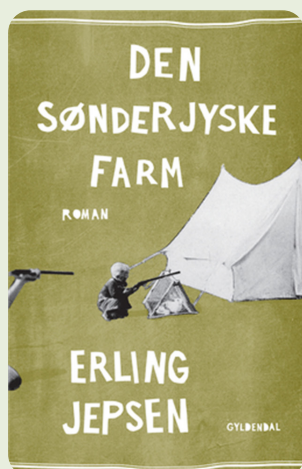

Pædagogisk note:

Rifbjergs debutudgivelse består af 15 digte, der hvert især er et nedslag i den fase af menneskelivet, der går fra undfangelsen til man selv påbegynder reproduktionen af liv. Digtsamlingen er altså på en og samme tid kronologisk og cirkulært bygget op, den starter og slutter med begyndelsen. Selvom digtene har nogle år på bagen, så optræder de fleste af dem med en nutidig friskhed og vil kunne pirke til elevernes egne oplevelser, og give mulighed for både identifikation og refleksion.

Man kan læse digtsamlingen som et selvstændigt værk, men den vil også kunne indgå i flere forskellige tematiske sammenhænge. Man kan lave et Rifbjerg-forløb med fokus på barndom og ungdom, hvor digtsamlingen indgår sammen med novellesamlingen "Og andre historier", romanen "Den kroniske uskyld" og evt. suppleret med filmen "Der var engang en krig". Eller et barndom/ungdoms-forløb med inddragelse af andre lyrikere som Tove Ditlevsen, Michael Strunge, Naja Marie Aidt m.fl.

Digtsamlingen kunne også indgå i et forløb med faget psykologi med fokus på det udviklingspsykologiske aspekt.

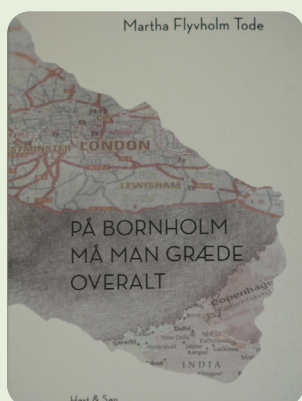
Den sønderjyske farm af Erling Jepsen

Ved foden af Gramby Bakke i Sønderjylland i 1960'erne slår den 12-årige Allan sig på kaninavl, althens det groteske og sorte udfolder sig omkring ham. Både i hans dysfunktionelle familie og i lilleput-samfundet, der rystes ved ankomsten af en sort kvinde.

Pædagogisk note:

Romanen udspiller sig i 60'erne og indplacerer sig handlingsmæssigt kort tid efter 'Kunsten at græde i kor'. Både titel og indhold refererer til Karen Blixens "Den afrikanske farm". Byen Gram bliver et eksotisk mini-Kenya med kanin-farme, stammeopgør og kulturforskelle. Romanen viser i lille og stor skala vanskelighederne ved kulturmøder, og er et originalt portræt af den sønderjyske mentalitet. Jepsen skriver med afvæbnende sort humor i skildringen af en ussel barndom i en dysfunktionel familie. Fortællingen er hjerteskræende og autentisk, og fortællestilen er underspillet og humoristisk.

Kan læses som selvstændigt værk eller indgå i forløb med temaer om kulturforskelle og identitet. En analyse af miljøbeskrivelsen i en kulturhistorisk kontekst, samt fortolkning af fortællestilens form og funktion, ligger lige for.

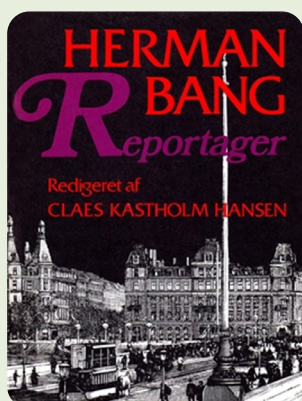

På Bornholm må man græde af Martha Flyvholm

Marias stedfar Tore er død. Hvordan skal hun og familien komme gennem sorgen? Maria føler sig fortabt, og kan ikke få styr på sine følelser. Hun har alt for mange og er helt tom på en og samme tid.

Pædagogisk note:

Kortromanen er lille og stille, ligesom hovedpersonen, Maria. Der sker meget lidt i den livsbekræftende og umiddelbart letlæste roman. Sproget er rå, ærligt og spot on, samtidig med at plottet udelader en del. Meget er gemt mellem linjerne, hvorfor kortromanen indbyder til fortolkning, f.eks. i tematiske forløb som "Sorg og glæde", "At miste" og "Det svære ungdomsliv".

Reportager af Herman Bang

En række reportager.

Pædagogisk note:

Brug Herman Bangs reportager fra 1880ernes København til et forløb om journalistik. Kom om forbi den mediehistoriske udvikling, arbejde med New Journalism og afslut med fake news: Er en objektiv gengivelse af virkeligheden mulig? I hvor høj grad er enhver reportage et partsindlæg? En anden vej er at have fokus på sproglig analyse og sammenligne en reportage med en novelle. Ud over fakta- og fiktionskoder kan eleverne arbejde med genreforventninger og genretræk.

Se alle e-bøger online - [her](#).
Sådan låner du e-bog til din klasse - [se her](#).

